

КПСС-эй Бурядай
Комомй, Улан-Удын
Комомй, Бурядай
КПСС-эй Верховно
Советэй орган

№ 18 (9465)
ЯНВАРИИН
21
СУББОТО
1961 он
Сэн 2 мүнгэн

БҮРЯТ ҮНЭН

1960 ондо газар таряалангай, мал ажалай продуктууды абыха, гүрэндэ худалдаха түсэб болон социалистическэ уялгануудай дүүргэлтэ тухай, хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ

Хэмжээ-ябуулганууд тухай

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй 1961 оной январин 18-да баталан абанан тогтоол

КПСС-эй XXI съездын шийдхэбэринууды хэлбэрээр биедүүлэн, совет арад Коммунистический партингаа хүтэлбэрээр манай орон дотор үнэм байгуулла асар ехэ программые хатайгаар дүүргэжэ байна гэжэ КПСС-эй Пленум ханангар тэмдэглэнэ. Долоон түрүүшын хоёр жэлэй турша соо экономико, наука болон соёл культуры хүгжөөхэ, социалдайн энхэ тэнгилнэ байдал улам саашадань оруулаха талаар шэнэ, горьтой амжалтанууд байда.

Социалистическэ промышленность хурдан өсөөр хүгжэжэ байна. Долоон жэлэй түрүүшын жэлэй турша соо промышленна продукциянь долоон жэлэй түсэбөөр 17 процентээр эхэ гэжэ хараалагдаһан аад, 22,1 процентээр үрэлэ байна. Түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 11,3 млрд түхэригэй промышленна продукция үлүү үйлдэрилгэдэн гаргагдаа.

Ажлын гол шухала хүсэн болохо хүндэ ари хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байна. Арадай хүн имэ халбаринууд-хара металлурги, нефть-промышленность, хими, машина бүтээлгэ болон материалнууды үйлдэриллэг промышленность хүгжөөхэ даабаринууд илангаяа амтайгаар дүүргэгдэнэ.

Эрдэмтэд, техникэ элитэ ехэ, шэнэ амжууды туйлаа. Замбуулинэй дайды шэнжэлгэжэнууды бүтээхэ, радиоэлектронико, химине физикэ, атомой хүсэ амгалан тайбан ажалда хэрэгтэй мүн эрдэм наука болон техникын бусад халбаринуудай талаар манай эрдэмтэд, инженернууд, ажилтанууд болон хүдэлмэришэдэй туйлаһан гайхам амжалтануудад араднай омогорхохо ёһоороо боддо.

Арадай ажабайдал хэлбэршэһгүйгөөр хайса. Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхь хүдэлмэришэд болон ажилтанууды богонидхогдоһон долоо болон зургаан хүдэлмэрин үдэртэ оруула хүдэлмэришэдэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшаднаа үйлдэрилгэдэн болоулаха тухай Хуули түүхэдэ үрүүл манай орон дотор баталан абтаад, биедүүлгэ байна. Долоон жэлэй эхинһээ хойшо годой болон хүдэлмэришэйн тосхонуудта хамта 165 миллион үлүүтэй дүрбэлжэн метр талтай гэр байранууд баригдаа гэжэ гу, али 4 миллион мянган квартира ашаглагдаа үгтөө. Эдэ үдэртэй турша соо хүдөө нотагуудта колхозни болон хүдөөгэй интеллигенциин хүсөөр 1 миллион мянга гаран байрын гэрнүүд баригдаа. Саарууланхай фонд болон эд бараа наймаалга долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо бүри өсөөр ургалан байна. Арад зондо эд бараа хуудта түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор 15,4 процент дээшлэхэ байгаа наа, 19,6 процентээр эхэ

жэлэй жэлтүүдтэ хүдөө ажахы хүгжөөхэ талаар эхэ амжалта туйлагдаа. КПСС-эй ЦК-гэй оной сентябрин Пленумһээ хойшо манай парти бүхь совет арадай хэлэн эхэсэн хүдэлмэрин түсэб ажахын бүхь продуктууд нилээд эхээр үрэлдэ, гүрэндэ худалдагдадаг болоо.

1953 ондо орон дотор 5 миллиард 36 миллиард орхоо тарьян абтаһан, 1 миллиард 899 миллион пүүд гүрэндэ худалдагдаһан байгаа наа, ондо 8 миллиард 131 миллион пүүд орхоо табатаһан, 2 миллиард 852 миллион шахуу талдаагаһан байна. Тимэ болохоолооро, долоон үдэртэй турша соо орхоо тарья абалга 3 миллиард пүүдээр эхэ болоһон, тинхэдэ миллиард шахуу орхоо тарьян гүрэндэ үлүү эхээр худалдаһан болоо. Орон дотор орхоо тарья эхээр худалдагдаг болохо тэмсэлдэ шэнэ газар халга шийдхэхы үүргэ дүүргэ.

1953 ондо 5 миллион 822 мянган тонно мянган тонно (амидын шэгнүүрээр) худалдагдайгаа наа, 1960 ондо мяха абалга 8 миллион мянган тонно хүртээр эхэ болоһон, 7 миллион мянган тонно худалдагдаһан байна. Тимэ болохоолооро, долоон жэлэй турша соо мяха абалга 1,5 үдэртэй худалдагта 2 үдэртэй дахин эхэ болоо шуу. 1953 ондо 36 миллион 475 мянган тонно абтаһан, 10 миллион 600 мянган тонно худалдаһан байгаа наа, 1960 ондо һу абалга 61 миллион 538 мянган тонно хүртээр эхэ болоһон, 26 миллион 300 мянган тонно худалдагдаһан байна. Эдэ болохоолооро, долоон жэлэй турша соо һу абалга 1,7 дахин, худалдагта хоёр хахад дахин үрэлэ болоһон байна.

Орон һүүлшын долоон жэлэйхидэл адлаар өсөөр ажахыгаа үйлдэбэри нимэ хурдан түргэнөөр өсөөр хүгжөөгөөгүй юм. 1960 ондо газар таряалангай, мал ажалай продуктууды абыха, гүрэндэ худалдаха гүрэнэй түсэб социалистическэ уялгануудай дүүргэлтэ тухай, өсөөр ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулгата тухай РСФСР-эй Министруудэй Советэй, Үдэртэй компартиин ЦК-гэй, Казахстанай компартиин ЦК-гэй, Казахстанай КП-гэй Целиннэ крайнэй, Белоруссин, Узбекистанай, Грузин, Азербайжанай, Литвагай, Молдавин, Латвин, Киргиз, Таджикистанай, Арменийн, Туркменистанай орон Эстонин компартиинуудай ЦК-нуудай элдэргүүдэ шагнажа, зүбшэн хэлсээд, гүрэнэй түсэб социалистическэ уялганууды дүүргэхэ талаар уялганууд хизаарнууд болон областнуудай уялганууд, советскэ, хүдөө ажахын органууд гэжэ хүдэлмэри хэй гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй мүн тэмдэглэнэ. Оронойнай хэдэ хэдэн райо-

нуудта сагай уларилэй хэды мүү байбашы, 1960 ондо урда жэлэйхидэ орходоо орхоо тарьян, сахарай свёкло, тоһолог ургамалнууд, огородой эдээн нилээд эхээр абтаа.

Колхозууд, совхозуудай нинтын мал ажал улам саашадаа хүгжэһэн байна. Энэ хадаа городууд болон промышленна центрүүдэй арад зоние эдэс хоолой шухалын шухала продуктуудад хангаха хэрэгтэ шийдхэхы удхашанартай. Бүхь орон дотор 1960 ондо 372 мянган тонно мяхан, 1 миллион 382 мянган тонно һүн, 828 миллион үндэгэн 1959 онойхиноо үлүү эхээр худалдан абтаа. Нинтын малтай тоо толгой олошооро.

Россин Федерациин хүдөө ажахын хүдэлмэрилгэдэ орхоо тарья болон хүдөө ажахын бусад продуктууды эхээр абажа, орхоо тарья, мяха, үндэгэ худалдаха 1960 онойгоо түсэб болзорһоон урид дүүргэ. 1 миллиард 801 миллион пүүд орхоо тарьян гүрэндэ худалдагдаа гэжэ гу, али 1959 онойхидэ орходоо 158 миллион пүүд орхоо тарьян үлүү эхээр худалдагдаа. Оренбургин, Сталинградой, Курганой, Эрхүүтэй, Куйбышевскэ, Ульяновскэ областнуудай, Башкирин АССР-эй колхозууд болон совхозууд орхоо тарья нилээд эхээр абанан, гүрэндэ худалдаһан байна.

Мал ажальы хүгжөөхэ, мяха, һу абыха ба гүрэндэ худалдаха талаар Литвагай ССР, Латвин ССР, Эстонин ССР, Чехиянскэ область, Татарай АССР, Башкирин АССР, Минскэ, Гродненскэ, Гомельскэ областнууд нёдондо һайн үр дүнүүдэ туйлаһан байна. Таджикий ССР, Арменийн ССР, Узбегэй ССР-эй, Кара-Калпагай АССР, Хорезмын, Самаркандын областнууд түүхэй хлопок гүрэндэ худалдаха 1960 онойгоо түсэб амжалтатайгаар дүүргэ. Грузин ССР сай эхээр абажа, сайн набша бэлэдхэхэ 1960 онойгоо түсэб нилээд эхээр үлүүлэн дүүргэ.

1960 ондо газар таряалангай, мал ажалай продуктууды эхээр абанан, гүрэндэ худалдаһанай ашаар 1959 онойхидэ орходоо мяхан болон мяханай зүйл 13 процент, һүн, тоһон ба һүнэй бусад зүйл 8 процент, үндэгэн 8 процент, сахар 13 процент, огородой эдээн 8 процент үлүү эхээр арад зондо худалдаһан байна.

Хүдөө ажахын продуктууды, илангаяа мал ажалай продуктууды абадаг хэмжээһэн, мүн тэдэниие бүри түргөөр эхэһэн абадаг болохо талаар хэлэн хүдэлмэриний үшөөр бага гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тоолоо. Долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 1960 ондо мал ажалай продуктууд нилээд багаар абтаһан байна. 1953 онойхитой сасуулхата, хүдөө ажахын продуктууд эрид эхээр абтаһан, худалдаһан байбашы наа, мяха, һу, тоһо болон бусад зарим эдэс хоолой хэрэгтэй улам ургажа байгаа эрилтэ хүсэд дүүрэн хангадангай.

Мал ажалай продуктууды талаар оронойгоо хэрэгтэй хангаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ байхатаа, һүүлэй жэлүүдтэ болоһон шухала хубилтанууды харадаа абангүй байхын аргагүй. Орон дотор арад зоний тоо эхэ түргөөр олошоно, ажалшадай олзо доход эхэ болоно, тимэһээ жэлһээ жэл бүри эдэс хоолой зүйнүүдэ улам эхээр хэрэгтэйдэг болоно. Табан жэлэй (1956-1960 онууд) турша соо Советскэ Союзай арад зоний тоо 18 миллион үлүүтэй хүнөөр олон болоо, тинхэдэ городуудта ажаһуудг зоний тоо 17 миллион үлүүтэй хүнөөр олон болоо гэжэ мэдэжэ. Энэ үе соо салын хүлһэн 17,1 миллиард түхэригөөр эхэ болоо, налогууд 870 миллион түхэригөөр хороогодо; урьһалламжа захилгын болхоулагдаһанай һүүлээр жэл бүри 2,2 миллиард түхэриг ажалшадтаа үлээдэг болоо; пенсия 4 миллиард түхэригөөр эхээр түлэгдэдэг болоһон байна. Жэл соо абаад үзбэл, арад зоний бүхь мүнгэн олзо доход шэнэ мүнгөөр тоолохо, 24,2 миллиард түхэригөөр эхэ болоо шуу. Хүдөөгэйшые арад зоний мүнгэн олзо доход эхэ болоһон байна.

Эдэ бүгэдэһөө боложо, эдэс хоолой нэн түрүүн мяха, һу, тоһоной хэрэгтэй нилээд эхэ болоо. Энэһнээ шухала тобошолол хэхэ, түбхын түрүүндэ туйлаһан амжалтаараа ханаагаа амархагүй шухала. Гэхэ зуура зарим хүтэлбэрлэгшэд хүрэхэ хэмжээндэ хүрөөри гэжэ тоолоод, ханаагаа амаршадг янзатай. Тинхэдэ туйлагдаһан амжалтанууд зарим хүдэлмэрилгэдэ бүрише муугаар нүлөөлдэг байна. Энэһэй эсэстэ хэдэ хэдэн республиканууд, хизаарнууд болон областнуудта һүүлэй үедэ хүдөө ажахы улам саашадань хүгжөөхын түлөө тэмсэл һуларһан байна.

КПСС-эй ЦК-гэй декабрин Пленумэй (1959 он) һүүлээр хүдөө ажахын хүдэлмэрилгэдэ 1960 ондо хараалагдаһан хүдөө ажахын продуктууды абыха, гүрэндэ худалдаха талаар долоон жэлэй даабаринууды болзорһоон урид дүүргэхэ гэхэн социалистическэ уялганууды абанан байгаа. Зүгөөр абанан уялганууды дүүргүүлхын тула ажалшады элсүүлхэ зорилгоор хэдэ хэдэн областнууд, хизаарнууд болон республикануудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, колхоз болон совхозуудта эмхидхэлэй, политико-хүмүүжүүлгын эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулаагүй.

Россин Федерациин олохон областнууд болон хизаарнууд хүдөө ажахын продуктууды эхээр абанан тула арга боломжонуудта муугаар хэрэгтэйһэн байна. 1960 ондо РСФСР дотор долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһаннаа бага орхоо тарьян, мяхан, һүн абтаа. Алтайн болон Красноярскэ хизаарай, Новосибирскэ, Челябинскэ, Кемеровскэ, Кировскэ, Белгородскэ, Курска, Орловскэ, Тамбовскэ болон Липецкэ областнуудай партийна, советскэ органууд

хараалагдаһан хэмжээн соонь орхоо тарья эхээр абажа шадаагүй, гүрэндөө орхоо тарья худалдаха талаар 1960 ондо тогтоогдоһон түсэбүүдэ дүүргэжэ байха юм. Краснодарай хизаарай, Ростовско, Воронежско, Читын областнуудай колхоз, совхозуудта 1960 ондо мяха, һу абалга 1959 онойхидэ орходоо бага болоһон байна. Москвагай, Владимирскэ, Брянскэ, Тульскэ, Кировскэ, Томскэ областнуудта, Марийскэ АССР-тэ, Чувашин АССР-тэ, Хабаровскэ хизаарта һүүлшын хоёр жэлэй турша соо үнээдэй тоо толгой хороһон байна. Россин Федераци дотор бүхь дээрэе табта миллион үлүүтэй хонид үхэжэ, 1959 онойхитой сасуулхата, хонидойн тоо үсөөрһэн байха юм.

Хүдөө ажахыгаа хүтэлбэрлэхэ талаар горьтой дутагдалнууд болон алдуунууд, мүн хүдөө ажахын продуктууды абыха, худалдаха түсэбүүд болон социалистическэ уялганууд дүүргэхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри һуларһанан ушар Украинин ССР-тэ үзэгдөө. Республика дотор долоон жэлэй түсэбөөр 1960 ондо хараалагдаһаннаа бага орхоо тарьян, мяхан, һүн абтаһан байна. Гүрэндэ орхоо тарья, һу, үндэгэ, сахарай свёкло, наран сэсэг, хараабах худалдаха түсэб дүүргэгдээгүй. Хүдөө ажахын талаар 1960 онойе Полтавскэ, Луганскэ, Кировоградскэ, Сумскэ, Николаевскэ областнууд илангаяа мүү үр дүнүүдээр дүүргэ.

Хүдөө ажахы хүтэлбэрлэхэ талаар КПСС-эй ЦК-гэй декабрин (1959 он) Пленум дээрэ тэмдэглэһэн дутагдалнууд Казгай ССР-тэ эхэ удаанаар усагдаһана. 1960 ондо Казгай ССР-эй колхоз, совхозууд гүрэндэ орхоо тарья худалдаха талаар абанан уялганууд дүүргэхэһээ байтаггүй, тогтоогдоһон түсэбөөшые дүүргэжэ байха юм. Кустанайн, Акмолинскэ, Кокчетавскэ болон Карагандагай областнууд нилээд эхэ хэмжээһэй орхоо тарья дутуугаар үгһэн байна. Республика дотор адуу малтай тоо толгой удаанаар олошоно, 3 миллион үлүүтэй хонид гарзалагдаһан байна.

Һүүлэй жэлүүдтэ Молдавин ССР хүдөө ажахын продуктууды багаар абадаг болоо. Республика дотор орхоо тарья, һу, үндэгэ абалга, 1959 онойхитой сасуулхата, бага болоо; тэршэлэн адуу малтай тоо толгой үсөөрөө.

Хүдөө ажахын продуктууды эхээр абаха гэхэн уялгануудай дүүргэлтэ Киргизин ССР-тэ хангалтайгүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын колхоз, совхозууд һу 1959 онойхиноо багаар абаа, гүрэндэ түүхэй хлопок, сахарай свёкло худалдаха түсэбүүдэ дүүргэжэ.

Нёдондо Узбегэй ССР-эй, Туркменин ССР-эй, Азербайжанай ССР-эй колхоз, совхозууд түүхэй хлопок худалдаха тогтоогдомол түсэбүүдэ холо дүүргэжэ. Эдэ республикануудта хэдэн жэлэй турша соо түүхэй хлопогой ургаса удаанаар дээшлэнэ. Үрэ жэмэс, огородой эдэс абаха хэрэг һулар табигданхай.

Мал ажалай продуктууды эхээр абаха талаар бин байгаа эхэһэн арга боломжонууд Грузин ССР-эй, Азербайжанай ССР-эй, Арменийн ССР-эй олохон колхоз, совхозуудта муугаар хэрэгтэйдэнэ. Эндэ нинтын малтай тоо толгой удаанаар олошоно, хонид олоор гарзалагдаһан, мүн мал ажалай ашагшэмэ бага байһаар. Кукурузын, тэжээлэй бусад ургамалуудай баян ургаса хуряаха, горьтой талмай дээрһээ жэлдэ хоёр ургаса абаха таатай зонид эрхэ байдалда байбашы, тэжээл даншы багаар бэлэдхэдэг байна.

Шэнэ газар ашаглажа, ороной зүүн районуудта орхоо тарья эхээр абадаг болоһон амжалтанууд наа зарим хүтэлбэрлэгшэд буруу тобошолол хээд, өөһэдэһнөө республиканууд болон областнуудта тарьянай ажахы хүгжөөхэ тушаа анхаралаа һуларһан байна. Белоруссин, Литвагай, Латвин, Эстонин республикануудта, Россин Федерациин хара хүрһэтэбшэ зоний областнуудта орхоо тарья абалга дээшлэлгүй шахуу, зүгөөр эдэ республиканууд болон областнуудай партийна, советскэ органуудай хүтэлбэрлэгшэд гүрэнэй жасаһаа орхоо тарья, концентрированн тэжээл абыхы нэтрүүгээр оролдодог байха юм.

Мүнөө болотор олохон колхоз, совхозуудай өөһдэн сортой үрлэй хүрэнггүй байһан ушар яашы тэсэшгүй. Тинхэдэ партийна, советскэ организационуудай зарим хүтэлбэрлэгшэд парти, правительствын тогтоол эбдэдэг, орхоо тарья худалдаха түсэбөө дүүргэтэрн колхозуудта үрлэй хүрэнгээ хаахынь хоридог байна. Түсэбүүд болон абанан уялганууд дүүргэһэн тухайга дүргөөр элдэхы оролдодог, орхоо тушааһа түсэбтэ оруулан, хүрэн болон орхоо худалдаха колхоз, совхозуудта баадаг зарим хүтэлбэрлэхэ тушаалтад бин гэжэ байрмтанууд гэршэлнэ. Колхоз, совхозы үрлэйгүгөөр орхихо гэһэн ажахы муудхааха, гүрэндэ, колхозууд болон колхозингуудта хохидол ушаруулаха гэхэн удхатай.

Гүрэндэ харша нимэрхүү ябадалы ЦК-гэй Пленум эрид шууд буруушаагаад, колхоз, совхоз бүхэниие эрхим шанартай үрлөөр заабол хангаха тухай партиин абанан шийдхэбэринууды хэлбэршэжэ гүгөөр дүүргэхэ гэхэн эрилтэ партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрлэгшэд үмэнэ табина. Орхоого болон хүдөө ажахын бусад ургамалуудай, кукурузын гибридуудэй шэнэ, бүри һайн эрхим һайн сортнууды бин болгохо, үйлдэбэридэ нэбтэрүүлэхэ талаар наочно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай, туршалгын станцинуудай хүдэлмэри һайжаруулаха. Наян сагта үргэлжэдэн сортой үрлөөр тарилга хээдэ хэрэгтэй болохо хэмжээһэй, нотаг нотагтаа

таараһан эрхим шанартай үрлэй ургуулагдаг болохо хэрэг эмхидхэхэ. Тинхэ зуураа Сибирин болон Казахстанай шэнэ газар ашаглажа байһан районуудта зориулан, хабартаа таригдадаг шенинсийн эртэ эдэсшэдэг, баян ургаса үгэдэг сортнууды бин болгохо, тэршэлэн Украинин болон ороной бусад районуудта зориулан, намартаа таригдадаг, хүйтэнһөө айдаггүй сортнууды бин болгохо асуудалда онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Хүдөө ажахын продуктууды бүри түргөөр, эхээр абадаг болохын тулаа бин байгаа арга боломжонууд бин ашаглахын түлөө тэмсэлы нотагуудтай олохон партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд үшөөр бираггүйгөөр ябуулаха гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглэнэ. Хүдөө ажахын продуктууды эхээр абаха асуудалда анхаралаа хандуулахын орондо партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууд зарим хүтэлбэрлэгшэд шадаал наа багаар орхоо тарья, мяха, һу болон бусад продуктууды худалдаха түсэб тогтоолгуулаха, гүрэнэй жасаһаа шадаал наа продуктууды эхээр абахы оролдодог байха юм.

Хүдөө нотагуудта социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ талаар горьтой дутагдалнууд бин. Хүдэлмэрилгэдэй харюусалгагүйгөөр уялганууды абадаг тухай, тэды тэды түсэб дүүргэхэдэ гэжэ бүхы шадалаараа тэдэһэй хашхаралдадаг тухай, эдэһээ албан хойргооор гоёжо байгаад һайрхадг тухай, зүгөөр эдэ уялганууд эмхидхэлэй хэмжээ-ябуулгануудад батадхадаггүй, тингэжэ уялгануудай дүүргэлтэ таһалдуудг тухай яһала олон баримта бин. Өөһэдэһнөө тулюур туйган байдал али болохоор һайн гэжэ харуулахы оролдодог, гүрэнни мэхэлхэ гэхэн гэмтэ хэрэг эрхилдэг, худал хуурмаг тоо мэдээ үгэдэг, али болохоор нэмээжэрхидэг болон гүрэндэ харша бусад аша гаргадаг хүтэлбэрлэгшэдшы бин байна. Эдэнэр хадаа политическэ эмхидхэлшэд бие, харин дээгүй тушаал намнагшад, партида шурган ороһон хүнүүд гэһээ, тэдэнэр партине бузарладаг, тэдэниие партийна гаргаха, сүүдтэ үгэхэ хэрэгтэй. Иимэрхүү ябадалтай эрид шангаар тэмсэхэ, хүдэлмэрилгэдэ партиин болон арад зоний үмэнэ үнэн сэхэ байхаар, дажа абанан хэрэгтэйгээ түлөө эхэ харюусалгатай байхаар хүмүүжүүлэхэ шухала.

Хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ зорилгонууды зүбшэн хэлсэжэ, бин байгаа горьтой дутагдалнуудта элрүүлэхэ байхатаа, хүдөө ажахын эдэ дутагдалнууды 1953 онойхидэ орходоо тад ондоо эрхэ байдалда шүүмжэлнбди гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглэнэ. Тинхэдэ хүдөө ажахын бүхы халбаринууд гүнзэгы гэгдэлдэ ороһон байгаа, харин мүнөө үеын дутагдалнууд социалистическэ экономикын бушуу түргэнөөр хүгжэжэ байһан, арадай ажахын бүхы халбаринуудта эхэһэн амжалтануудай туйлагдажа байһан эрхэ байдалда шүүмжэ-лэгдэнэ.

Хүдөө ажахыдамнайшы горьтой амжалтанууд бин. Гэбшыне хүдөө ажахымнай промышленностьда адлаар хурдан түргэнөөр үшөөр гүмжэнгүй, манай индустриин бушуу түргэн ургалтаһаа, арад зоний хэрэгтэйгэй эрилтэһээ гэгдэжэ ябана. Коммунизм байгуулаха, арад зоний ажабайдал хэлбэршэжэ гүйгөөр һайжаруулаха хэрэг мүнөө үедэ хүдөө ажахыгаа ондоохоноор, бүри хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ эрилтэ табина. Зорилго юуб гэхэдэ, хүдөө ажахын продуктууды абалга арад зоний хэрэгтэйгээ хээдэһээ уридшалан ябыха зэргэтэй.

Хүдөө ажахы хүгжөөхэ асуудалнууд манай партиин гол анхаралда хээдэһы байха ёһотой. Һайнаар хүгжэһэн хүдөө ажахыгүгөөр, хүдөө ажахын элбэг дэлбэг продуктуудгүгөөр халбаран хүгжэжэ байһан социалистическэ экономико байха шадахагүй. Хүдөө ажахыгаа хэлбэршэжэ гүйгөөр хүгжөөхын түлөө тэмсэл дэлгэрүүлхэ гэһээ коммунистическэ обшество байгуулаха шухалын шухала эрхэ нүхээдэй, үнэхөөрөөл бүгдэ арадай хэрэг мүн.

Хүндэ промышленность байгуулангүгөөр, орхоо электрфикацилангүгөөр социализм ба коммунизм байгуулахын аргагүй гэжэ бүхы коммунистическэ совет хүнүүд һайн ойлгодог. Энэ ядала манай партиин гол хараа шугам болоо. Арад зоние элбэг дэлбэг продуктуудад хангажа шадаха, һайнаар хүгжэһэн хүдөө ажахыгүгөөр коммунизм байгуулахын аргагүй гэжэ баһад мэдэрхэ хэрэгтэй. Хүндэ промышленностьгүгөөр, металлургигүгөөр, химигүйгөөр, электрфикацигүгөөр хүдөө ажахыгаа хүсэн түгсөөр дэбжээхэ аргагүй. Хүндэ индустри-үйлдэбэрин хэрэгсэлнууды бүтээн гаргалта мүн. Тэрэниие улам саашадань хүгжөөнгүйгөөр арадай ажахын бүхы халбаринуудта, тэрэ тоодо хүдөө ажахыда ажалай бүтээсы дээшлүүлхэ зорилго шийдхэжэ шадахагүйбди. Энэһнээ уламжалан, тэрэнтэйгөөр бидэнэр арад зоний улам ургажа байгаа хэрэгтэйгээ дүүргээр хангажа шадахагүйбди.

Совет засагай түрүүшын үедэ, түрүүшын табан жэлнүүдэй үедэ парти, бүхы совет арад эгээл түрүүлэн хүндэ индустри, үйлдэбэрин хэрэгсэлнууды үйлдэбэрилгэ байгуулаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа шэглүүлһэн байгаа. Бүхы арадай ажахын үндэһэн һуури, ороной өөргыгөө хамгаалха хүсэ шадалы бэхжүүлхэ хүсэн болоһон хүндэ промышленность богонихон болзор ссо байгуулахын тулаа совет хүнүүд али бүхы юмэндэ алмалта хэлһэн байгаа. Мүнөө тад ондоо байдалтайбди. Совет орон мүнөө үеын хүсэн түгсэ промышленность байгууланхай, тэрэ хадаа промышленность үйлдэбэрин талаар дэлхэй дээрэ хоёрдохы һуури эзэлдэг, өөһэдтөө хэрэгтэй бүхы юмны бүтээжэ шадаха юм. Манай экономико (Үрлэйжэлһын 2-шохи нюурта)

КОММУНИСТИЧЕСКЭ, ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИНУУДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй 1961 оной январин 18-да баталан абанан тогтоол

Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй 1960 оной ноябрда Москвада болон Зүблөөнэй дэлхэйн удхашанартай түүхэтэ ушар болон байгаа. Улсхоорондын коммунистическэ хүдэлмэришэнэй нэгдэлэе саандань бэхжүүлхэ, тэрэнэе хүгжөөхэ, эб найрамдалай, социализмын түлөө тэмсэе шагдааха хэрэгтэ Зүблөөнэй эхэ үүргэ дүүргэхэ байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленумдэлгэнэ.

Зүблөөндэ 81 марксистско-ленинскэ партинуудай делегатуудай хабаадаһан, мүнөө үеын тон шухала асуудалуудтай найнаар, творческо ёһоор зүбшэн хэлсэһэн ушар шуулан зохиогдожо, нэгэн дугаар баталан абтанан Мэргэ, дэлхэйн арадуудта хандаһан Хандалга улсхооронд коммунистическэ хүдэлмэришэнэй соёл сурталай, политическэ харуула.

Зүблөөн хадаа 1957 ондо баталан абтанан Деклараци-Эб найрамдалай манифестдэ коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай үнэн сэхэ байһы баталан харуулаа, үнэтэ шэнэ дүршэлдэ түшгэлэн, коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй, национально-сүлөөрэлгын хүдэлмэришэнэй саанан хараа замууды тодорхойлоо. Ушар байдалтай хүгжөөх, эб найрамдалай, национальна бээ даанхай байдал, демократин болон социализмын түлөө тэмсэлтэ найман гаран асуудалуудаар хамтаараа хэгдэһэн шалтгаанууд болон тобишолондууд Зүблөөнэй шухалын шууд дүн болон.

Дэлхэйн коммунистическэ хүдэлмэришэнэй түүхэдэхи эгээн сэхэ түлөөлэгшэдэй 1960 оной Зүблөөнэй дүнгүүд коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай марксистско-ленинскэ үндэлэлэн бата бэхээр жагсангай байһы, улсхооронд пролетарска ханал нэгдэлтэе, бата нэгдэл болон ахат хани барисае нэгдэлтэе сээсгэ мэтээр саашадаа шалан хамгаалжа ябахар тэдэнэй батаар шиндэнги байсае али тодоор харуула.

Мэдүүлгэ, бүхэ дэлхэйн арадуудта хандаһан Хандал-олонитэй арад зоний аша туһада, бата бэхэ эб найрамдал хангаха, социализм байгуулаха, социальна болон национална дарлалтаһаа сүлөөрхэ гэрэн тэдэнэй хүсэл эрмэлзэлдэ тааралдаа. Хүдэлмэришэн ангиин, тэрэнэй марксистско-ленинскэ манлайн үмэнэ, бүхэ ажалшадай, бүхэ адуудай арадуудтай түрүү хүснүүдэй үмэнэ табигдажа ман агусеэ уг зорилгын түлөө тэмсэлдэ эдэ документууд угаа сэхэ зоригжуулхы, эмхидхэхы үүргэ дүүргэхэ.

Мэдүүлгэ соо хэлэгдэһэн шэнэ ханал бодол болон заринууд хадаа улсхоорондын оршон байдалтай, ангиин хүснүүдэй тэнсүүрин социализмын аша туһа тээшэ бүри түд хээр хубилжа байһан эрхэ байдалда марксистско-ленинскэ тааруулан хэрэглэһэн, саашадань хүгжөөһэн ябан болон. Мэдүүлгэ хадаа соёл сурталай нэгэн нинтэ программа, бүхэ коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинууд тэмсэлэй программа мун болон.

Дэлхэйн арадуудта хандаһан Хандалга шэнэ дайнай туһаа хүн түрэлтэнигэ зайсуулхын түлөө бүри эдэбхитэй тэмсэл эхэ хэрэгтэ өхэ удхашанартай. Социальна тарбалһаа, үндэнэ яһанай, политическэ үзэл бодолой, шадаа шүтэһэн илгаһаа дуудыдангүйгөөр империалистическэ ээрхэг түрмхэйшүүдэ эсэргүү тэмсэлдэ эмхидхэн тасхынь, хамтынгаа хүсэлэ оролдогдоор бүгдэнитын найрамдал аршалан хамгаалхынь, бэхжүүлхынь бүхэ түд болдоло хүнүүды тус Хандалга урлална.

Мэдүүлгэ болон Хандалгы ажал-ябуулгынаа хүтэлбэ болгохо марксистско-ленинскэ шухалын шухала документууд болон гэжэ Советскэ Союзай Коммунистическэ парти тоолоно.

Манай үе сагыс Мэдүүлгэ соо марксистско-ленинскэ шүүмжэлэн харуулан ушар эб найрамдалай, национальна бээ даанхай байдалтай, демократин болон социализмын түлөө арадуудтай тэмсэе толгойло ябанан улсхоорондын коммунистическэ хүдэлмэришэнэй теори болон политика угаа сэхэ удхашанартай. Манай үе сагай гол онсо нэгжэ гэгдэл, дэлхэйн социалистическэ байгуулалта хүн түрэлтэй обществын хүгжэлтэдэ бүри өхэ шиндхэхэ удхашанартай түхсэлэ болон байһай. Дайн болон эб найрамдал тухай асуудалаар коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай нэгэн адли хараа болон Мэдүүлгэ соо элрэгдэлтэ. Зүблөөн хадаа мүнөөнэй эрхэ байдалда дэлхэйн шэнэ даие зайсуула бодото арга боломжын бии байһан тухай тобишолые зүбтэйлэ тоолоо, империализмдэ эсэргүү шууд шанта тэмсэлэй үдэ эб найрамдалай хэрэгтэ гаалжа шадаха хүснүүдые, тэрэнэлэн дэлхэйн дээрэ социализмын үшөө хүсэд илаагүй байхала обществын ажалшадлаа дэлхэйн даие зайсуулжа болохоор эрхэ байдалы дорхойлон байна. Бүхэ дэлхэйн дээрэ социализм илан даада байхалаа, али бүхэ дайнай нүжэрлэг социальна болон национальна шалтгаанууды зайсуулаха байна.

Тинхэтэй хамта дайнай аюул тушаа арадуудай бүри эрэмжэтэй байханг шухала гэжэ Зүблөөн онсолон тэмдэглэн байха юм. Империализмын бии байһан сагта тэрэнэй эрэг түрмхэй ханашалга хубилхагүй, ээрхэг түрмхэй (най бүрхэрхэ шалтаг үшөөл үдэлэ байна. Атомн болон дородно бомбонуудай унажа эхилхы хүлээнгүйгөөр, дэлхэйн шэнэ дайнай аюулда эсэргүү тэмсэл дэлгэрүүлхынь Мэдүүлгэ Зүблөөнэй урлалан урм мүнөө үдэ тусгаар хашанартай.

Энхэ тайбанаар ээргэ оршон байха ленинскэ гол ёһон улсхоорондын харилсаануудай гансахан лэ зүб, бодомжотой ёһон болон гэжэ коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэд нэгэн ханалтайгаар мэдүүлгэ, ямаралта дайн байдала эхэ гээгүй наа, ондо ондоо социальна байгуулалттай түрэнүүдэй имгалт энхэ тайбанаар эрэг оршон байха тухай мүнөө асуудал табигдадаг байна. Иодо зам байхгүй. Энхэ тайбанаар ээргэ оршон байха үдэ дэлхэйн социалистическэ байгуулалты саашадань хүгжөөн бэхжүүлхэдэ, тэрэнэлэн капиталистическэ оронуудта илгин тэмсэл, колониальна гурим хүсэдөөр усадхын түлөө национально-сүлөөрэлгын тэмсэл дэлгэрүүлхэдэ таарамдалтай эрхэ байдал бии болохо байна. Тинхэдэ революци-онно ангиин, национально-сүлөөрэлгын тэмсэл, эб найрамдалай, буу эбсэгг яаралтайгаар түхээрлэһы болуулхын, томна эбсэгг хорихын түлөө, буу эбсэгг бүгдэнитээрэ, хүдөөр хураалын түлөө бүгдэ арадай тэмсэл энхэ тайбанаар түрэг оршон байлгы бэхжүүлгэдэ мун лэ туһалаа байна шуу. Буу эбсэгг бүгдэнитээрэ, хүсэдөөр хураал тухай Советскэ Союзай дурадхаһан программа бөлүүлгэдэд байна наа, бүхэ дэлхэйн дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ түхэтэ удхашанартай байха нэн гэжэ Зүблөөн тэмдэглэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти хадаа ондо ондо социальна байгуулалттай түрэнүүдэй энхэ тайбанаар эрэг оршон байха ленинскэ гададын политикы саашадаа тэмсэе шууд эсэргэ бөлүүлхэ, империалистическэ ээрхэг түрмхэй ханашалтанууды эсэһэ сусахагүйгөөр элишлэхэ, эб найрамдалай бүхэ дайсад тушаа арадуудай нэрэмжы бөлүүлхэ байна. Буу эбсэггэй хураалтаар КПСС хадаа манай Энхэ ороной өөргөө хамгаалжа шадабарие үндэр эмжээдэ байлганын тулада бүхэ юм хээ хээ байна. Тинхэдэ энэнигэ эб найрамдал аршалан хамгаалжа шухалын тухала эрхэ хүсэдэ гэжэ тоолоод, бүхэ социалистическэ партиин аюулгүй байдал хангалта али болохоор туһала.

Дэлхэйн социалистическэ байгуулалты саашадань хүгжөөн бэхжүүлхэ замуд тухай, социализм, коммунизм амжалттайгаар байгуулаха, национализм, шовинизм гаргаха бүхэ үзэгдэлүүдтэ эбсэггүйгөөр, социалистическэ интернационализмын үзэл сурталаар арадууды хүмүүжүүлхэ талаар аха дүү партинуудай зорилгонууд тухай Мэдүүлгэ

соо хэгдэһэн тобишолоннууды Советскэ Союзай Коммунистическэ парти хүсэдөөр зүбшөөнэ. Социалистическэ гүрэнүүдэй нэгэн лагер болохо нэгдэлэн, тэдэнэй нягта жагсаалай бэхжээжэ, хүсэ шадалайн ургажа байһан ушар эдэ оронуудта бултандань социализмын хүсэдөөр илаха ябадал хангаха байна. Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай, социалистическэ оронуудай арадуудай бата нэгдэлтэй, нягта жагсаалтай, марксистско-ленинскэ үзэл сурталда тэдэнэй үнэн сэхэ байха гэшэ социалистическэ лагерин хүсэн түгсэ, илагдашагүй байха гол эшэ үндэнэн болон гэжэ бүхэ аха дүү партинууд шэнгээр КПСС тоолоно.

Национально-сүлөөрэлгын хүдэлмэришэнэй түрлөөр колониальна дарлалтын хандаран уналга, мүнөөнэй дэлхэйн дээрэ дэлхэйн социалистическэ байгуулалтын бии болоһондой түлөөлгэ, өөрингөө түүхэтэ удхашанарай талаар хоёрдохи ушар болон гэжэ Зүблөөн тэмдэглэ. Дэлхэйн хүгжэлтэдэ национально-сүлөөрэлгын хүдэлмэришэнэй бүри өхэ үүргэ дүүргэдэ боложо байһан тухай, колониальна гуримай эсэслэн усадхагдаха арга боломжонуудай ургажа, национальна демократин бээ даанхай түрэнүүдэй бии боложо байһан тухай Зүблөөнэй хэнэн тобишолоннууд тон шухала гэжэ КПСС тоолоно. Национально-сүлөөрэлгын түлөөлгэ ходоодо дэмжэдэ Советскэ Союзай арадууд хадаа империалистическэ, колониальна дарлалтаһаа зайсахын түлөө, национальна бээ даанхайгаар хүгжэхын түлөө тэмсэжэ байһан арадууды ханал эсдэхэлэй, материална талаар али болохоор дэмжээхэ гэшэ интернациональна уялганай болон гэжэ тоолоно.

Капиталистическэ оронуудтай хүдэлмэришэнэй, демократическэ хүдэлмэришэнэй тон шухала асуудалууд Мэдүүлгэ соо харуулагдаһан, тэдэнэй үмэнэ табигдажа байһан түүхэтэ зорилгонууды шиндхэхэ шэнэ арга боломжонууд элрэхилгэдэһэн байна. Монополинуудай ээрхэлгэдэ эсэргүүгээр тэмсэхэдэ хүдэлмэришэн ангиин олонитэй арад зоний тойрон жагсаха гэшэ социалистическэ революциин илалтын түлөө тэмсэлдэ олониты бэлэдхэхэ шухала эрхэ хүсэл болон. Социализмда амгалан, амгалан бэшэһы ёһоор орохо арга боломжо тухай, элдэб оронуудтай онсо тодорхой эрхэ байдалаа дуудыдан, пролетариад диктатурын ондо ондоо түхэлтэй байха тухай марксистско-ленинскэ заабаринууды зүб гэжэ Зүблөөн баталан тоолоод, революцие ондо орондо абаашажа, дэлгэрүүлхы коммунистическэ ходоодо буруушадаг, контрреволюцие империалистическэ ондо орондо дэлгэрүүлгэдэ эсэргүүсүн шууд шантаг тэмсэхэ гэрэн заабарине бүри шантаг онсолон тэмдэглэһэн байна. Эдэ заабаринууд хадаа хүдэлмэришэнэй революционно хүдэлмэришэнэй үмэнэ эли тодо хараа зам нээжэ үгэнэ, коммунистическэ партинуудай, капиталистическэ оронуудай хүдэлмэришэн ангиин ээргэдэ шэнэ этигэл найдабари түрүүлнэ.

Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинууд өөһэдэн гөө үмэнэ табигдажа байһан зорилгонууды амжалттайгаар шиндхэхын тулада хоёр фронт дээрэ—гол аюул зандаа үлэнэн ревизионизмда эсэргүүсүн, хубхай хоохон үзэл баримталагдайтай, арад зонхоо таһаргалшадтай эрид шантаг тэмсэл саашадань үргэлжүүлхэ ёһотой. Эдэнтэй эсэргүү, шууд шантаг тэмсэл хээгүй наа, тус тус партинуудай хүгжэлтын ямар нэгэн шатада тэдэнэр мун лэ гол аюул тохолодуула болохо байна шуу.

Марксистско-ленинскэ пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үндэлэлэн, улсхоорондын коммунистическэ хүдэлмэришэнэй нэгдэлэе хамгаалжа, энэ нэгдэлэе нуларуулжа болохоор ямар нэгэн ябуула хээгүй гэшэ коммунизмын хэрэгтэй илан мандаха зайлашагүй шухала эрхэ хүсэл болон гэжэ Зүблөөнэй нэгэн дугаар баталан абанан заабари, коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай хоорондох харилсаа холбоо байгуулаха талаар Мэдүүлгэ соо найруулагдаһан гол ёһонууд шухала удхашанартай гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно. Коммунистическэ хүдэлмэришэнэй аша туһе харан, империализмда эсэргүүсүн, эб найрамдалай, демократин, социализмын түлөө тэмсэхэ хамтын зорилгода замаатай аад, аха дүү партинуудай зүблөөн дээрэ хамтаараа хэнэн сэгнэлтэнүүд болон тобишолоннууды коммунистическэ парти бүхэн булгада наринаар сахидгай байха ёһотой.

Эдэ гол ёһонууд интернациональна холбоо барисаа байгуулахада КПСС-эй шууд эсэргэ хүтэлбэри болгодог ленинскэ гуримда хүсэдөөр тааралдаха байна. Манай парти хадаа улсхоорондын коммунистическэ хүдэлмэришэнэй нэгдэлэе шууд эсэргэ хамгаалжа, бэхжүүлхэ, аха дүү партинуудтай өөрингөө холбоо барисаа үргэлжэн бэхжүүлхэ, социалистическэ лагерин оронуудай арадуудтай, бүхэ дэлхэйн ажалшадтай интернациональна талархалтай, аха дүүгүй хани барисаатай байха үзэл сурталаар коммунистическэ, бүхэ совет хүнүүды хүмүүжүүлхэ байна.

Улсхоорондын коммунистическэ хүдэлмэришэнэй үмэнэ манай партиин габыятай байһы Зүблөөндэ хабаадагшадтай нэгэн ханалтайгаар сэгнэһы, манай партиин ажал-ябуулга бодото хэрэг дээрэ пролетарска интернационализмын революционно гол ёһонууды хэрэглэхэ үлгэр жэшээ болон гэжэ мэдэрһынь, тэрэнэлэн марксистско-ленинскэ үндэлэлэн, улсхоорондын коммунистическэ хүдэлмэришэнэй хэрэгтэ КПСС-эй XX съездын шиндхэбэринүүдэй түүхэтэ удхашанартай байһы мэдэрһынь КПСС-эй ЦК-гэй Пленум гүнээгэй хээр ханалаа ханангаар тэмдэглэнэ.

Манай партиин ажал-ябуулгада, дүй дүршэлдэ үгтэһэн энэ үндэр сэгнэлтэ бүхэ хүн түрэлтэй, гэгээн гэрэлтэ эрэгдүй тээшэ түрүүлэн зам табижа ябанан манай орондо коммунизм байгуулхын түлөө бүри эдэбхитэйгээр тэмсэхэ хэрэгтэ, социалистическэ лагерин хүсэ шадалы саашадань бэхжүүлхын түлөө тэмсэлдэ советскэ коммунистическэ зоригжуула.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум ингэжэ тогтообо: 1. Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөндэ хабаадаһан нүхэр Н. С. Хрушев түрүүлгэ КПСС-эй делегациин политическэ хараа шугамые, ажал-ябуулгы хайшааха.

2. Зүблөөнэй баталан абанан Мэдүүлгы, бүхэ дэлхэйн арадуудта хандаһан Хандалгы хайшааха; эдэ документнууд соо хэгдэһэн сэгнэлтэнүүд болон тобишолоннууды КПСС-эй бүхэ ажал-ябуулгада наринаар сахидгай байха шухала гэжэ тоолохо.

3. Зүблөөнэй дүнгүүды, тэрэнэй баталан абанан документуудай удхы болон удхашанары зүбшэн хэлсэхынь, коммунистическэ болон бүхэ ажалшадтай тайлбарилхынь, мун коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулаха зорилгонууды бүри амжалттайгаар шиндхэхэ, долоон жэлэй түсэбтэ дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ, өөһэдэнгөө ажалаар манай Энхэ ороной хүсэ шадалы али болохоор арьбидхаха, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха, империалистическэ ханашалтануудта бүри нэрэмжэтэйгээр хандаха, социалистическэ лагерин бүхэ оронуудай арадуудтай, бүхэ дэлхэйн ажалшадтай болон эб найрамдалда дуратай арадуудтай бата жагсаалаа, хани барисаага бэхжүүлхэ урлалтайгаар бүхэ совет хүнүүдтэ хандахынь партиин организацинуудта дурадхаха.

Партиин обкомунда, крайкомунда, союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудта нимэ юумэ хэхынь даалгаха:

- а) коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөнэй дүнгүүды партиин эдэбхитэйгэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхэ;
- б) коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөнэй Мэдүүлгэ болон Хандалгы партиин гэгээрэлэй системэдэ, тэрэнэлэн ороной дээдэ хургуулинууд болон техникнуудтэ шудалалгы эмхидхэхэ.

ЭБ НАЙРАМДАЛ АРШАЛАН ХАМГААЛЖА МҮНӨӨ САГАЙ МАНИФЕСТ

Коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Мэдүүлгэ тухай пропагандист Г. А. Иванова Улан-Удын ободоной фабрикын хүдэлмэришэдтэ хоорэжэ байһанна. А. МАНТАЕВАН фото.

БАЙШААБА

Һаяхан «Буркоопсоюзай» партийна эхин организациин коммунистнар хамтынгаа суглаан дээрэ коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөнэй дүнгүүды зүбшэн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар «Буркоопсоюзай» правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Данилов элидхэл хээ.

Элидхэлэй һүүлдэ барилгын управлениин начальник нүхэр Тубля, пенсионер, коммунист Леопов, коммунистнар Марков, Абросов гэгшэд үгэ хэлсэбэ. Эдэнэр Зүблөөнэй абанан Мэдүүлгэ болон Хандалгы нэгэн дугаар хайшаажа, ээлжээтэ XXII съездые ажал-амжалтаар угтаха гэжэ шиндэбэ. Д. Калмаков.

Х ОРИДО аймагай партина дэлгэрэнги элидхэл

Х ОРИДО аймагай партина дэлгэрэнги элидхэл боллоо. Коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Зүблөөнэй дүн, Хандалга тухай дэлгэрэнги элидхэл биорогой гэгшүүн Д. Д. Эрдыньев хээбэ.

Эдэ түүхэтэ документуудэй гүн гүнээгэй удхы тайлбарилжа зуураа, элидхэлшэ ажахы болон соёл культураяа саашадань хүгжөөхэ тушаа аймагай партиин организациин зорилгонууд тухай тогтожо хэлсэбэ.

Манай коммунистнууд тус Мэдүүлгэ болон Хандалгы бүримүһэн хайшаана гэжэ түрүүлэн үгэ хэлэһэн Худанай деспромхозай директор С. А. Хархинов мэдүүлэбэ. Деспромхоз модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэдэ, эршэмтэйгээр ажаллажа байна гэжэ тэрэ хэлсэбэ.

— КПСС-эй баян дүй дүршэлы дэлхэйн коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй үндэрөөр сэгнэлэндэ бидэ эхээр омогорхондби. Иймэ сэгнэлтэ бидэнигэ шэнэ шэнэ амжалтануудта зоригжуула, —гээд коммунистическэ ажал-амжалт нэрэ зэргын түлөө тэмсэбэ.

Шэнэ амжалтануудта зоригжуула

жэ байһан фермые даагша (Хэжэнгын совхоз) Г. Сангаднөө хэлсэбэ.

Хорин совхозой оноһожо руулагдаһан отарын ахалагша хонишон Ринчин Холхонвич Доржиев үгэ абаад: — Бүхэ дэлхэйн оронуудай ажалшад энэ Мэдүүлгэ болон Хандалгы үнэн зүрхэнгөө хайшаанад. Эдэ түүхэтэ документууд капитализмын дарлалтаһаа мултаран сүлөөрхын түлөө тэмсэлдэн дайшалхы зэбсэг боложо үгэнэ. Бидэнэр, хонишод, энэ Зүблөөн, тэндэ абтанан документууды бүримүһэн хайшаахатаа хамта, хонн үдэхэ, маха, ноһоо хээрэ абаха уялгануудта дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байнаби, —гээ хэлсэбэ.

Тэрэшлэн КПСС-эй райком секретарь Г. Н. Боролдин, Лениний нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь С. Д. Туманов, аймагай

эхэнэрүүдэй соведэй түрүүлэгшэ С. Д. Бельдьева болон бусад үгэ хэлэхэ зуураа, эдэ түүхэтэ документуудэй гүнээгэй удхы хүн бүхэндэ ойлуулжа хүдэлмэри ябуулжа, тингэжэ арад зоний дунда лекци, элидхэл, хөөрлөөнүүды үнэгэрэхэ, долоон жэлэй гурбадахы жэлдэ промышленность, худөө ажахын, соёл культураяа эрид түргөөр хүгжөөхэ тухай хэлсэбэ.

Коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөнэй баталан абанан Мэдүүлгэ, Хандалгы, КПСС-эй делегацие толгойлогшо Н. С. Хрушевой аша туһатай, үрэ эхэтэй ажал-ябуулгы бүрин хайшааһан тогтоол аймагай партийна эдэбхитэйгэй суглаан нэгэн дугаар баталан абаба.

Ж. Бадмаев, манай корп.

Колхоздо туһалхабди

Совет арадай ажануудай найжаруулхын тулада манай парти саг үргэлжэ анхарад оролдогдо гаргажа байцаг. Мүнөөһы боложо үнэгэрэн партиин ЦК-гэй Пленум дээрэ энэл асуудал тушаа өхэ хөөрлөөн болоо шуу.

Партиин XXII съезд зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиндхэбэрин гарамсаар паровозо-вагонно завсодой шэрэм шудхалгын цехын партийна организациин хүдэлмэришэнэй дунда ойлуулалжын хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэй.

Ажалдаа амжалта туйлажа, ээлжээтэ съездые угтахын тулада манай коммунистнууд коммунистическэ ажалай ударнигууд Красново, Колутов, Ступин болон бусад улам хайнаар хүдэлхэ уялга абанхай, ажаллажа байна. Гадна манай партийна организациин шэфтэй абанан Мухаршэбэрэй «Знамя Ленина» колхоздоо али болохоор туһалха гэжэ оролдодог. Энэ колхозой малай үбэлжэлгэдэ туһалхын, партиин ЦК-гэй январин Пленумэй шиндхэбэринүүды колхознигуудта ойлуулжа үлгэхэ зорилгоор хэдэн хүнүүдэй тинишэ ошонхой.

М. Мадоев, ПВЗ-гэй шэрэм шудхалгын цехын партийна организациин секретарь.

Үбэр Зөөхэйнд урмашана

Эртэ урда сагһаа маа үсхэбэрилхэдэ зохистой гаатай гэгсэдэг Үбэр Зөөхэйн тала дайлаар Сэлэнгын «Эрдэм» колхозой гушаад мянган хонид байрлана. Эндэ хурьгад олоор абтажа байнхай.

Тус колхоздо декабрин һүүлээр, январь нарын түрүүн үдэрүүдтэ хамтадаа 3 мянгаад хурьгад абтаад, гарза хоролтоггүйгөөр түлжүүлгэдэ. Артелиин хонид эртын хурьгады түлжүүлхэдэ түрүү, кошарно-базова арга шадабаритайгаар хэрэглэнэ.

Коммунист нүхэр А. Аюровай хүтэлбэрилдэг 3-дахы комплексо бригадын хонидой үбэлжэлгэ, түл абалгы эмхитэйгээр үнэгэрэнэ. Эндэ эхэ хонидой 7 отара бии. Эдэ отарануудта хамта 950 гаран хонид хурьгалаа. Артелиин үнэинэй, дүй дүршэл эхэтэй хонидой коммунист нүхэр Жермет Бадмаевич Чагдуровай даадаг отарада 275 хурьгад абтаад, түлжүүлгэдэ байна. Отарын хурьгаһад Л. Чагдурова, А. Дашиева, М. Бизьяев, комсомол Волода Судяев гэгшэд тус тустай 90—90 гаран хурьга харуулаһа.

Эндэхид хурьгадйнгаа байрые, хонидойнгоо хото хорбэ сээр, дулаахан байтгадаг. Хурьгалха дүтэлэн хонидой амьяарнь илгажа, тусхай рачиной ёһоор эдэлүүлдэг. Нарай хурьгалтаа боро эдэ: яһанай гурил, даһа хоһоо соо хээжэ үгэнэ. Зунда сабагадан, витамин элбэгтэй хайхан үблэ хурьгада элюулнэ. Тингээд хурьгадйнгаа элихэ

юумэндэ хүсэд орожо эхилхэдэ, уһа уудлажа эхилдэг. Ингэжэ найн шанартай элдэб зүйлэй тэжээл эдэд байхалаа, хурьгадын тобир доруунаар түлжэнэ, мяхажана.

Тус отарынхид Мухаршэбэрэй сууга хонишон, Социалистическэ Ажалай Герой Баллада Доржиевагай жэшэргээр ажаллахые оролдоно. Отарын хонид гараха февраль нарада хурьгалжа дүүрэхэ юм. Тингээд энлэхдэ үбэл эртэ хурьгалһан 500-аад хонидойнгоо 200-дын хэнээтүүдээр харуулаһа. Һаядаа эндэ искусствана аргаар хониды үржүүлдэг тусхай пункт нээгдэхэ юм.

Хоринхидой үүсхэлээр һаяшагхан эмхидхэгдэһэн Улаан Сэсэг нутагтахи хонидой оёһожоруулагдаһан бригадынхид ажалдаа эмхитэйгээр ябуула. Аймагай Соведэй депутат Дулмажал Будатарова, Цырендологор Золтуева, Цырендологор Сондусва гэгшэд тус тустай 70—70-зад хурьгады абаад, гарза хоролтоггүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Коммунистическэ партингаа ЦК-гэй һая боложо дүүрэн Пленумэй шиндхэбэринүүдээр Үбэр Зөөхэйнд урмашан, шударгы табишагайгаар ажаллана.

— Долоон жэлэй гурбадахы жэлдэ 100 эхэ хонин буриһөө 130-һаа үсөөн бэшэ хурьга абаха, хонин буриин 3—3 килограммһаа бага бэшэ нарин, нарибтар ноһоо хайшалхабди, —гээжэ хонишод мэдүүлэбэ.

С. Шарапов.

Ажалдаа шэнээр эмхидхэд байхадаа...

Байтша ондо манай совхоз мал ажалай ашаг шэмэ абалгы горьтой дээшлүүлхэ зорилго табила. 1961 оной шуршада 27 мянган центнер һу, 8 мянган центнерһэ доошо бэшэ мяха абаха. Гадна ноһоо, үндэгэ болон бусад продукци элбэгээр тушаагдаха юм.

СПОРТ

Хүдөө ажахынхид түрүүлээр

Шатараар облпрофсоведэй түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсөөнэй гурбадахи уулзалгын хүүлээр хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай 1-дэхи команда түрүүлжэ гараа. Тус командынхид абажа боломоор 48 очкоһоо 33,5 абаа. 33 очкотой болоһон геологуудай команда хоёрдох, 29 очкотой түмэр замайхид гурбадахи хуурида ябана.

Энэ мурьсөөнэй дүрбэдэхи уулзалга ехэ һонирхолтойгоор үнгэргэгдөө. Түмэр замайхид хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй командатай, культурын хүдэлмэрилэгшэд гражданска аэропортынхидтай, геологууд гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэтрүү шангаар тулалдаһан байна. Түмэр замайхид арай гэжэ 3,5 очко оложо, 12,5 очкотой болоһон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй командада шүүгдэе. Геологууд болон гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй командануудай уулзалга адли 8:8 гэгээн тоотойгоор дүүрбэ.

Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй командын түлөөлэгшэ Цыденов Аверение, Чимидун Бордо гэгэшы, Улымжиев Котаевые, Жимбиев Грезиние, Митыпов Бидогаевые, Балтуев Высоцкие, Мишуков Мишневые, Бадмацыренова Захаровае, Алханова Воронцовае, Цыдыпова Сокольниковае шүүһэн байна. Нинтэ дээрэ 13:3 гэгээн тоотойгоор культурын хүдэлмэрилэгшэд аэропортынхидые иланһан байна.

ДСО «Труда» шатаршад 9:7 гэгээн тоотойгоор хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй 2-дохи командые шүүгэе. 7 очкотой болоһон гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай 2-дохи команда 9 очко абаһан хүдөө ажахын институтай студентээрэй командада шүүгдэбэ.

Дүрбэдэхи уулзалгын хүүлээр хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай 1-дэхи команда түрүү хуури эзэлһэн зандаа. Тэднэр 46 очкотой болонхой. 41 очко олоһон геологууд хоёрдох, 40 очкотой культурын хүдэлмэрилэгшэдэй команда гурбадахи хуурида ябана.

Кубын Республика. Нинтын организацинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөнэй Гаванада болоходо олон хүн хабаалаһан байна. Хүдэлмэрилэгшэдэй спортивна бүлгэмүүдые, хүүгэдэй эмхи зургаануудые байгуулаха тухай шийдхэбэри тэрэ зүблөөн дээрэ баталан абын Зураг дээрэ: премьер-министр доктор Фидель Кастро элидхэл хэжэ байна.

Конькигаар түрүү хуури эзэлхын түлөө

Үнгэргэшэ амаралтын үдэр Бурядай АССР-эй 25 жэлэй нэрэмжэтэ стадиной мультэн харгы дээрэ город дотороо түрүү хуури эзэлхын түлөө конькигаар хүүлшын үдэрэй мурьсөөн болобо. Тэрэ мурьсөөндэ 20 гаран хүн хабаалсаа. Үглөөнэй халхилаад, бордохотой, хүйтэн байбашье, мурьсөөндэ хабаадагшадһаа гадна стадион дээрэ хүн зон ехэ олон, хүйхүн байба.

Урда үдэрнын эгээ түрүүлэн урилдаанай мультэн харгыда эхэнэрүүд гараа һэн. Тэднэр 500 метрын зайда урилдажа, спортын мастер Т. Шевчук түрүүлэн 51,3 секунда соо, удаань спортын мастер Т. Ерменко 51,8 секунда соо ербэ. Залуушуудай спортивна хургуулин хурагша В. Григоршина 53,2 секунда соо ябажа, гурбадахи хуури эзэлбэ. Удаань мүн 500 метрын зай-

да эрэшүүл хаба шадалаа үзэлсэжэ, тэднэй дундаһаа В. Щеглагов хамагай түрүүн зурлаа хүндэһэн гараа һэн. Энэ зайе тэрэ 46,7 секунда соо дабаа. Тэрэнэй удаа О. Зайкин, Ю. Кокорин гэгшэд ерһэн байна. Эхэнэрүүдэй дундаһаа 1500 метрын зайда Т. Ерменко эрхилмэ һэн. 3000 метрын зайда эрэшүүлэй урилдаан хүн зонине илангайа ехээр һонирхуулба. Юрий Кокорин солбои бэрхээрэе хамагай түрүүн, энэ зайе, 5 минута 11,3 секунда соо дабажа, нэгдэхин хуури эзэлэе юм.

Амаралтын үдэр 1000 метрын зайда эхэнэрүүд урилдажа, Т. Ерменко, Н. Боброва, О. Давыдова гурбан тэсэжэ, түрүүшын хууринуудые хубагаа. Спортын мастер В. Ерменко эрэшүүлэй дундаһаа 1500 метрэй түрүүлэе.

Тэрэнэй хүүлээр 3000 метрын зайда түрүү хуури эзэлхын түлөө эхэнэрүүдэй дундаһаа тулалдаан болоо. Т. Ерменко нэгдэхин хуури эзэлэе. Тингэжэ спортын мастер Тамара Ерменко Улан-Удэ городой чемпионной нэрэ ээргэ олобо. Хоёрдохин хуури спортын мастер Т. Шевчук гурбадахи хуури спортын мастер О. Давыдова гэгшэд эзэлбэ.

Ойро, холыншые урилдаанда бэрхэ Юрий Кокорин эршүүлэй дундаһаа 5000 метрын урилдаанда мүн түрүүлбэ. Тингэжэ тэрэ онсо шалгарһандаа, городой чемпионной нэрэ ээргэдэ хүртэбэ. Хоёрдохин хуури В. Щеглагов, гурбадахин хуури спортын мастер В. Ерменко гэгшэд эзэлбэ.

Хоёр үдэр мурьсөөнэй удаа ДСО «Труд» командынхид түрүү хуури эзэлжэ гараба.

М. Ситникова.

Урдын үни сагта гэхэ

Манай үеын бага балшар ябаханда, буурал сагаан тогтой урднын үбэдэ, хүндэд нингэжэ хэлсэжэ хуушна юм һэн.

Эндэхи Хандата, Эльбэр-Шабэтын хяра шэлээр артад гэгэж ээриг хонид олооро байрладаг байгаа. Удэшэ үгдөөгүүрнэ тэднэй мурғэдэжэ абган сууратажа, алар Суулгада дүрүлдаг һэн. Хадын ара, дүбээр хүнэй хонидо адуулажа явахадань, хаа дахан сэрлиг хусанууд гүйжэ ерэд, нэрэй хусануудай мурғэдэһөөр, аман хууушье булга, уурга тархинше тэһэ мурғэдэрихидгэ һэн гэгэһэһэ бэлэй. Унхөөрөөшье аргалин шэбжэ гэжэ һаяхан болотор хадын орой хабсагайгаар олдодог байгаа.

Урдын урда сагай байгаалин шэмэг болохо аргали хонийой толгойн аһые Чытын географическа обществын гэгшүүн Цыдендамба Дугданов 1898 ондо Эльбэрай хабсагайһаа олоод, музейдэ дамжуулан байба.

Б. Цыренов.

Дэгдэ буулана

НЬЮ-ЙОРК, январин 19. (ТАСС) Буялгага хэһэн Носалан-Бун Умагай буялгага сэрэгүүд өөһэньинго аха дууэр руу—кэпитан Конт Лейтэй, Патет-Лаогий сэрэгүүд руу буудажэ үгэнэгүй гэжэ «Чикаго Дейли Ньюс» гэгэж гомдон, голхорно. Энэ газетын корреспондент Кейс Бич нингэжэ бэшэхэ үдэһэй «Лейс» солдат алаха дурагүй. Ласосой солдат буудалада, «сэхинжэ» хулеэгдэе. Һүннөөдө 30—35 градус, үдэртэй 17—22 градус, хүйтэн болохо гэжэ тухайлагдана.

Лумумбын аминда хүрэхэ һанаатай

ПАРИЖ, январин 19. (ТАСС). Конгын премьер-министр Патрис Лумумба алуужархил болохоһи гэгэшы аа гү гэгээн мэдэсэлүүд хүүлэй үедэ Конгоһоо алтажа байба.

Лая Леопольдвилдохн Касабубу, Мобутын буялгаһаа Лумумбые, мун түрэмдэ хаадаһан бусад патриотуудые Бельгийн колонизаторуудай табимал Чочубедо гэгэ гү, али мөнгө һай Коппе ээмдэжэ, арад зонини тоножо, дээрмэдэжэ байһан Бельгийн ээрхэг түрмэхийшүүлэй гарта дамжуулан үгэбэ.

Премьер-министрые, тэрэнэй нухадые Чомбын адуурадай аргайтуура зобомод, гам хайрагуйтуура сохихо байһан тухайн «Пари Пресс-энтрансжан» газетын корреспондент башан.

Премьер-министрые, тэрэнэй нухадые Леопольдвилдохн Катангада тоносоор абаһаа гэжэ тэрэ мэдэсэһэнэ. Гариуудын хулеад, тэднине түрүүн Тисивильһэ 40 мөдоной газарта байдаг. Лумумбын аэродромд олон сэрэгүүдэй харууд доро абаһаа. Тэндэһэ самолётдо хуулгаад, томохон Моанди гэжэ аэродромд асарба. Бельгийн лётчиктой «ДС-4» гэжэ самолёт Лумумба, Мподо, Окито гэгэһид энэ аэродром дээрһэ абаад, Элизабетвилд ороо. Теэд тэднине Элизабетвилдэ үни байлбагагүй. Горд соо эднине байлгаханда, аюултай

гэжэ Катангын засагаархид тоолоо ха. Тингэһэ тэднэр аэродром дээрэ нэгэ хэдэ сар соо байлгадаад лэ, гордой газар байһан Жадовилин түрэмдэ эльгэгдэе хэбэртэй.

Аэродромбо саһалуулангара урда тээ Бельгийн офицеруудээр уларидагдадаг Катангын жандармууд Лумумбые, тэрэнэй нухадие тон зарлиг муухайгаар сохихо, доромжлодо гэжэ корреспондент башан.

— Ехэл айдаһа, жэхидэһэ хүрэхөөр, бузар булай муухай мөнгө болон даа, гэжэ энда хаража байһан хүнуудэй сүг айһан үшөө хоёр хүнине самолётдоо шэрэжэ гаргаад, гарын мунхажа, хойнон хулеад, гурбуулайнь холбожо умсаараа, наһажа ороо.

Сохиллоор байтарнь гурбуулан газарта унала, тинхэдэньше болиһон юмчусыг, жандармууд үгхэлжэ, бөбөржэ, модоронье сохихол байба. Тингэжэ нэгэ хэдэ минута соо амаруулаһан хүүлэ дахин сохихо ороо. Нингэжэ сохюулжа байхалаа Лумумбаны тэрэнэй нухадие болохоһоо бэшэ нэгэшые үгэ дуугарагүй.

«Тэднэр гараа урдаа хүлүүлэн бай, тэрхяа гунхуулан юмчунууд арай гэжэ хүлөө татажа ябаба,— гэжэ үшөө нэгэ харһан хүн хооронэ. — Аэродромдой харшин үлдэһаа түрүүшынхин аалханаар гаража ябараа унаса түлхүүлжэрхөө. Нэгэ жан-

дарм самсень шуу татаад хаяжархиа. Теэд тэрэниие буугтай хүрээр сохихо байхыень нүдөөрөө харааб. Тингэжэ джип машина руу үргөөд хаяжархөө. Башыень баһал нимэрхүүгээр наһажа, зобомо, машинада хуулга. Джип соо тэднине хаяад, дээрнэ жандармууд өһөдөө һунхай, саһалбаа.

БЕЛГРАД, январин 19. (ТАСС). Патрис Лумумбын нингэжэ зобомодгоо, алуулхаа байхала, Конгодо байдаг ООН-эй засагаархид зороута мэдэснэгүй болоод байна. Конгын премьер-министры Тисивильһэ Катангада абаһаагдаһане «мэдэгүй» байгаали» гэжэ ООН-эй түлөөлэгшэд мэдүүлбэ гэгэж ТАНЮГ агентствод дуулгана.

ЛОНДОН, январин 19. (ТАСС). Баруун гурнуудэй информационо агентствунуудай корреспондентууд дээр дамжуулажа, Чомбын буялгаһаа Конгын Республикын премьер-министрын «бэе ехэ муу байна» гэгэһэн һураг таража байһай. Энэ үндэ тингэгдэнэб гэгэхэдэ, хүсөөрө боложо, тэрэнэй амине хорлоорхихын урда тээ бэлдэхэлэй ябуулага хэдэжэ байна гэһэн. Чомбын шилэһэн газарһаа Рейтер агентствын корреспондент нингэжэ дуулгана: «Засагаархиды гаргажа байһан хуулида мэдэсэлүүдэй ёһоор, Лумумбын бэе тон муу байна».

Һургаал абаагүй, юушые ойлгоогүй...

ВАШИНГТОН, январин 18. (ТАСС). Тушаалһаа буухала байһан президент Эйзенхауэр мүнөөдэр һүүшыннэгэ пресс-конференци хэбэ.

Гадаадынгаа политикад Холбоото Штатууд хүсэгэй, арид хатуу байха ёһотой гэжэ урднын хуэрхэлэтын политика ябууддаг байһан Эйзенхауэр дахинаа мэдүүлбэ. Тинхэтэжэ хамта арадуудай амгалан байһан байтала хабаатай һанан, хэлсээ хэлгэһэе аргасха ёһогүйдэй гэжэ тэрэ билдагуушалаа, хоёр ниуртайгаа харуулаа.

Тингэжэ һаа Ласосой асуудал шийдэхын тулада хэлсээ зарлал гэжэ Камбоджийн дурахахалаа США-гэй республиканска правительство тэрэндэ хабаадаһаа үндэ арасаа гэжэ пресс-конференцида байһан корреспондентуудэй нэгэнэй асуу-

хала, нима хэлсэндэ Холбоото Штатууд хабаадаһаала һанаагүй, мандитер байха үедэ США дэлхэй дээрэ оруулжа шадахагүй гэжэ Эйзенхауэр мэдүүлбэ.

Корреспондентуудэй асуудалнуудта харуусаа, минин (Сагаан гарт) байха үедэ США-гэй гадаадын политикад Пентагон тон ехэ нүлөө үзүүлжэ байһан юм гэжэ Эйзенхауэр мэдүүлбэ.

Тайгай һанамжаар үнгэргэһэ найман жэл соо США-гэй ажабайтанда ямар эгээ ехэ туйласта, бурууталтанууд болооб гэжэ Эйзенхауэрһаа

асуухала, тэрэ бурууталтануудһан дахалан харуусаба. Минин президентер байха үедэ США дэлхэй дээрэ найдамтай эб найрамдал тогтожо шадаагүйн ехэл һанаанда һаатай байна гэжэ тэрэ билдагуушалаа. Тингэжэ үнгэргэһэ жэлэй ноёорин 8-да президентине һунгалта дээрэ республиканска парти диндэжэ, үшөө нэгэ ехэ бурууталтан болобо гэжэ Эйзенхауэр саһан хэлбэ. Үнгэргэһэ найман жэл соо манай туйлаһан ори ганса юмчун муб гэгэхэдэ, США ехэ дайнаа зайсажа шадаа гэжэ Эйзенхауэр мэдүүлэе.

США-гэй стратегическэ авиацин командованин мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, январин 19. (ТАСС). «Б-52» тухалэй зарим бомбардировцигууд сар үргэлжэ агаараар ниндэнэ гэжэ Холбоото штатуудай стратегическэ авиацин командованин сонсохо, тада самолётуудай атомна зэбсэг тэжэе абаһан тухайн командованин түлөөлэгшэ мэдэсэгагүй.

Ассонийетед Пресс агентствын мэдэсэһанэй ёһоор, дайниһаа бэлдэһэн байдала бэлдэхэ хэжэ программын ёһоор һуралсааа дүүргэбди, дайнда хабаадаһар бэлэн болоһон

«Б-52» тухалэй бомбардировцигуудай экипажууд дай эхилжэ гэгэһэн дохдоогоор сэрэгтэй һуралсаада хабаадалсана гэжэ США-гэй стратегическэ авиацин командалафта Паур мэдүүлэе.

Стратегическэ авиацин түлөөлэгшэ асуудалнуудта харуусаха зуураа нингэжэ мэдүүлэе: «манай самолётуудта атомна зэбсэгэй байн, үгэһэ байһан тушаа юушые хэлсээ аргай байһабди, гэгэшые дайнда дүрхэй эрхэ байдалда һуралсал хэгдэнэ».

Глезосые доромжолхо, зобомо болохо

АФИНЬ, январин 18. (ТАСС). Глезосые хэдэ болотор доромжолуулажа, зобомолго байха юм гэгэһэн асуудалтайгаар зүүнэй нэгэдэмал демократическа партиин (ЗДА) бүлэг депутатууд правительствода хандала. парламентад бинэг эльгэжэе гэгэж «Авгис» гэгэж мэдэсэһэн. Һая эхээр долгилжа байһан далай дэгээр, тон хүшэр хүндэ байдалда Глезосые 13 часай турна соо Канада (Крит) асар

хадаа, жандармын сэрэгүүд дээрһэе бууһан захиартын ёһоор Глезосые тон аюултай гэмтэ ниур мэтээр абажа ябаа: унтаха, эдээлжэ үдэһэнь, башынь муу байхадэһэе гарайн гэгэшые нэгэтэшые абуулаагүй.

Энэ гэмтэ хэрэгтэ зэмтэй байһан асуудалны хэбээхэ, Глезосые доромжолхо, зобомо болохо гэжэ депутатууд эрилетэ табиба.

Буһалгаан үргэлжэлһөөр

ЛОНДОН, январин 18. (ТАСС). Леопольдвилдэ, мун дүтэ шадар полициинхид, солдатууд буһалгаануудые үсхэжэ үргэлжэлһөөр. Хэдэ хэдэн лагернуудтахи солдатууд Мобутын тайла баримталдаг офицеруудтэ эсэргүү буһалгаа үсхэе. Дураа гутайн солдатуудые дараһын тула

халдаа, жандармын сэрэгүүд дээрһэе бууһан захиартын ёһоор Глезосые тон аюултай гэмтэ ниур мэтээр абажа ябаа: унтаха, эдээлжэ үдэһэнь, башынь муу байхадэһэе гарайн гэгэшые нэгэтэшые абуулаагүй.

Энэ гэмтэ хэрэгтэ зэмтэй байһан асуудалны хэбээхэ, Глезосые доромжолхо, зобомо болохо гэжэ депутатууд эрилетэ табиба.

Леопольдвил провинциин засагаархид мэдэхэдэ байдаг нислэл хотын полициинхидта Мобутын алууршад үсэгэлдэр довтолоо. Зэбсэгтэ алууршад полициинхидые бултэнье стройдо жагсаһан байна.

Ласосой патриотууд арилта

ХАНОП, январин 19. (ТАСС). Правительствоин сэрэгүүд Патет-Лаогий частнуудтай сугтаа дайлаа. Кувинов гэжэ нугаһаа Луан-Праб Вьентян ороһон харгы дээрэ байһан Сала-Фухун гэжэ бүхэдэһын түрүү январин 17-ной үдэһэдэнь толоо. Олон часты турна соо бэлдэ байдалтайн хүүлээр үймөө үүсхэдэй олонхидын үгы хэгдэе, удаань Луан-Прабан руу сухарһан байна.

Сала-Фухун гэжэ газарта байһанай болохо үедэ правительствын сэрэгүүд «Т-6» тухалэй Америкын сэрэгтэй самолёт унагаага, энэ самолёт үүсхэгдэнэ СНА-гэй правительствин дамжуулан үгэһэн дүрмөдөй нэгэнин юм гэжэ «Патет-Лаогий» радио мүн э мэдүүлэе.

Алжирай тэмсэгшэд туһалха зорилгоор һаа дуратан ошохонь

АКБРА, январин 18. (ТАСС). Алжирай Национально-сулварын армийн ээргэдэ дайлагдаһан һайн дураар ошохые зүбшөөтэй Ганын залуунуудай дунда башууд байна гэжэ хэлбэл мэдэсэһэн. Бидуратанай отрядуудта 4 мянга хүн башүүлэе.

Ганын Республикын правительствин Алжирай асуудалаар январин 14 мэдүүлгэ хэгдэе, Алжирай Национально-сулварын армийтай сугтаа һайн дураар ошохые зүбшөөтэй Ганын залуунуудай дунда башууд байна гэжэ хэлбэл мэдэсэһэн. Бидуратанай отрядуудта 4 мянга хүн башүүлэе.

Японой хүн зон ехээр дун гутана

ТОКИО, январин 19. (ТАСС). Икэдэн правительствын бэлдэл 1961—1962 оной бюджетей бүтэшы Японий хүн зон ехээр буушаага. Бага олоо дохотой хүн зоний ажабуудалынь һайжарууд бди гэжэ парламентад һунгалта нүүдэй болохо үедэ премьер-министр Икэдэн найдуулан найман шад худал байгаа гэжэ социалистическэ партиин энда толимоһон мэдүүлгэ дотор хэгдэһэнэ. Ба налог татаһаа бага болгохо, цэһилнэ тэдэхимыи гаршанууд дээшүүлжэ түсөөбө бөдүүдэ правительствод асарһан байна.

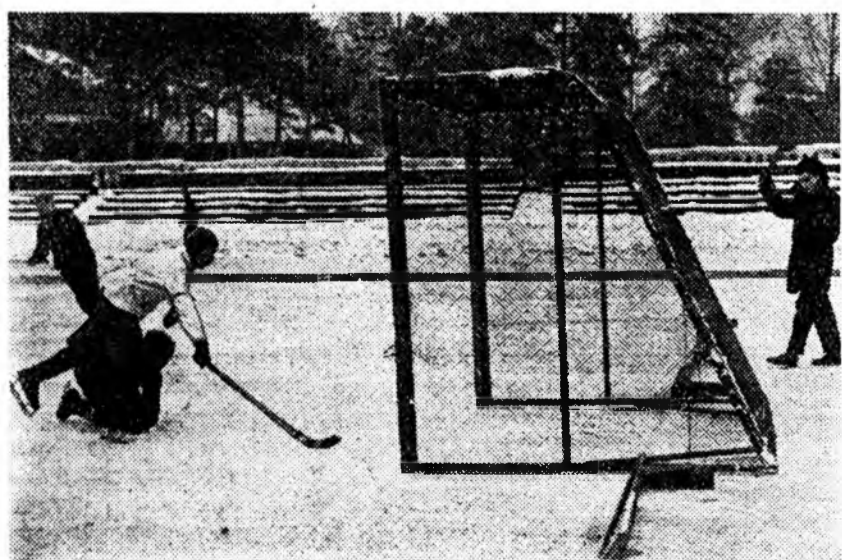
Аюуштай политика

ЛОНДОН, январин 19. (ТАСС). Нацпим генерал Хойнгертай Илий ерһэнэйнь лашарамдуу эхээр дураа гутажэ байһан тухай мэдүүлжэ зуураа, «Дейли Уоркер» гэгэж нингэжэ һануулаа: зүүн руун зүтэе олон миллион хүүдэ хуудхадань энэ генерал Гитлэ туһалһан юм.

«Баруун Германиян армияда биднуудые абаха зорилготойгоор генерал энэе руу ербэ,— гэжэ тэ заана.— Гитлерэй хүсөөрө бид шадаагүй юмчые консерваторууд Хойнгерта ямаршые эсэргэ салгаһууһар үгэхөөе байна. Энэ залууд Баруун Германиян мөнгөнистуудта юнда хэрэгтэй бол Социалистическэ оронуудта бид гүү дайнда бэлдэхимые хүнчын тулада гү?»

Баруун Германиян милитарууд урднайхидад адли үбэ абахые хүсэна, тэднэй бөдүүн политика Англата аюул тохободна, юб гэгэхэдэ, Баруун Германия эхилжэ һанан, тэрэгдэе мэдэсэгагүй хабаруулагдаха юм «Дейли Уоркер» заана.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ

Үсэд шангаар довтолһон Түнхэнэй аймагай командынхидэй хоринхидойгоо ворота руу бумбэгэ сохихо оруулхатй адли «зөгсөгты» гэгэһэн команда соностожо, судьгай улаан тугхан наһилзашаба. Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.